

Læreplan i vg3 veidrfts- og veivedlikeholdsaget

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 19. mars 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2021

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget handler om å drifte og vedlikeholde offentlige og private veier i tillegg til annen infrastruktur. Faget skal sette lærlingene i stand til å vurdere skader og avvik på veier og infrastruktur og til å planlegge og utføre drift, vedlikehold og fornying av ulike typer dekker og annen infrastruktur. Faget handler videre om å bruke maskiner, utstyr og arbeidsmetoder som reduserer miljøavtrykket og sikrer egen og andres sikkerhet. Faget bidrar til samfunnet gjennom å utdanne yrkesutøvere som kan sikre kjøremønstre og god trafikkavvikling.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnlaget for opplæringen. Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget skal bidra til engasjement når lærlingene drifter og vedlikeholder veier med varige miljø- og energieffektive kvaliteter. Faget fremmer evne til kritisk tenkning og etisk bevissthet ved å utfordre lærlingene til å velge bærekraftige materialer, verktøy og arbeidsmetoder. Effektiv og miljøvennlig ressursutnyttelse vil også bidra til å fremme respekt for naturen og miljøet. Faget skal bidra til å gi lærlingene kunnskap om arbeidsgivers og arbeidstakers plikter og rettigheter og om trepartssamarbeidet, der arbeidsgiveren, arbeidstakeren og myndighetene jobber sammen for å utvikle et bedre arbeidsliv. Faget fremmer forståelse av hvilken verdi kulturelt mangfold har i bygg- og anleggsbransjen, gjennom at lærlingene deltar i dialog og reflekterer om krav og forventninger til et likeverdig og inkluderende yrkesfellesskap.

Kjerneelementer

Kontroll av veier

Kjerneelementet kontroll av veier handler om å vurdere veinett og annen infrastruktur, rapportere avvik og dokumentere disse. Kjerneelementet handler videre om å gjennomføre oppdrag i tråd med kontrakter og vurdere løsninger som utnytter ressurser på en god måte og gjør belastningen på miljøet så liten som mulig.

Vedlikehold av vei

Kjerneelementet vedlikehold av vei handler om å følge prosessstyrte kontrakter og dokumentere, rapportere og rette opp avvik i veidekker og infrastruktur som påvirker trafikksikkerheten. Å velge materialer til å sikre konstruksjoner ved veier og vedlikeholde disse er også en del av kjerneelementet.

Helse miljø og sikkerhet

Kjerneelementet helse, miljø og sikkerhet handler om å identifisere og forhindre situasjoner som er en fare for liv og helse i drift og vedlikehold av veidekker og infrastruktur som har betydning for trafikksikkerheten. Kjerneelementet innebærer å risikovurdere arbeidet i samsvar med gjeldende regelverk og gjennomføre sikker jobbanalyse. Følge toleransekrav i prosjekter er og en del av kjerneelementet. Videre handler det om å bruke utstyr og maskiner i henhold til gjeldende regelverk og å arbeide i samsvar med gjeldende system og tiltaksplan for helse, miljø og sikkerhet. Kollegialt samarbeid om bærekraftige og miljøvennlige løsninger er også en del av kjerneelementet.

Tverrfaglige temaer

Bærekraftig utvikling

I Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å velge materialer og verktøy som bidrar til energieffektiv og varig infrastruktur. Videre handler det om å bruke maskiner og utstyr med tanke på å ivareta det indre og ytre miljøet. Bærekraftig utvikling i faget handler også om å håndtere avfall på en måte som gjør belastningen på miljøet så liten som mulig.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget innebærer å lytte til og gi respons i spontan og forberedt samtale. Det innebærer også å bruke fagterminologi i kommunikasjon med andre, å reflektere over og drøfte mulige valg og løsninger og å tilpasse kommunikasjonen til mottaker og formål.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget innebærer å bruke fagterminologi til å utforme tekster tilpasset mottaker og formål. Det innebærer også å utforske og reflektere over faglige emner og problemstillinger og å rapportere og dokumentere arbeid.

Å kunne lese

Å kunne lese i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget innebærer å finne og vurdere informasjon i ulike tekster, arbeidsbeskrivelser, tegninger, bruksanvisninger, standarder og toleransestandarder og regelverk. Det innebærer også å sammenligne og tolke informasjon og å trekke faglige slutninger ut fra kjent og ukjent fagstoff.

Å kunne regne

Å kunne regne i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget innebærer å hente ut, beskrive og tolke informasjon fra et tallmateriale. Videre innebærer det å beregne lengde, areal, volum og vekt knyttet til arbeidsoperasjonen. Det innebærer også å beregne radier, vinkler og fall og å foreta økonomiske beregninger i forbindelse med drift og pristilbud.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget innebærer å bruke digitale ressurser til å drive prosjekter, rapportere, dokumentere og kommunisere. Videre innebærer det å søke etter og innhente informasjon og å vurdere troverdigheten til informasjonen. Det innebærer også å vurdere og reflektere over egen rolle på nett og utøve god digital dømmekraft.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge drift og vedlikehold av veier og annen infrastruktur, arbeide etter tegninger, drifts- og vedlikeholdskontrakter, preaksepterte løsninger og gitte prosesser, velge verktøy og materialer og vurdere kostnader, tidsbruk og miljøbelastning ved arbeidet
- utarbeide framdriftsplaner, bestille og motta materialer og utstyr og kontrollere kvalitet og mengde i tråd med arbeidsoppdraget
- stille inn maskiner og utstyr og beregne blandingsforhold i væsker og kjemikalier.
- bruke og vedlikeholde maskiner og verktøy etter gjeldende regelverk og med hensyn til kvalitet, funksjonalitet, miljø og økonomi
- gjøre rede for og bruke kvalitetssikringssystemer, gjennomføre arbeid i tråd med gjeldende krav for helse, miljø og sikkerhet og toleransekrav og reflektere over konsekvenser av å ikke følge kravene
- risikovurdere arbeidsoppdrag, gjennomføre en sikker jobbanalyse og rapportere om uønskede hendelser
- kildesortere, vurdere muligheten for gjenbruk, håndtere spesialavfall, uønskede planter og organismer, og reflektere over konsekvenser av feilhåndtering
- inspisere veinettet, iverksette tiltak tilpasset årstidene, loggføre funn og vurdere ulike faktorer som kan utløse ras og flom

- drifte og vedlikeholde kulverter, tunneler, bruer, rekkverk og andre konstruksjoner og drøfte ulike skader som kan oppstå i konstruksjonene
- merke veier og drøfte tiltak som sikrer midlertidig og permanent kjøremønster
- vurdere hvordan temperatur og fuktighet påvirker veidekke, sette i verk tiltak for å sikre friksjon på veien og vurdere konsekvenser av salting
- montere, drifte og vedlikeholde veirekkverk i ulike materialer og vurdere hvordan materialvalg påvirker trafikksikkerheten og kvaliteten og styrken på rekkverket
- utføre arbeidsvarsling i henhold til gjeldende regelverk og vurdere hvilke risikofaktorer som kan påvirke trafikkavviklingen og egen sikkerhet
- drifte, vedlikeholde og fornye veidekker og gjøre rede for faktorer som påvirker trafikksikkerheten
- drifte og vedlikeholde grøntområder, sikre siktsonen i kryss og reflektere over forholdet mellom estetikk og trafikksikkerhet
- drifte og vedlikeholde grøfter, stikkrenner, kummer og sandfang og iverksette tiltak som reduserer skader i veikroppen og hindrer vannplaning og grusansamlinger
- kommunisere med veieiere, kunder, kolleger og andre yrkesutøvere og gjennomføre tiltak som bidrar til å redusere miljøavtrykket og sikre en effektiv ressursutnyttelse i arbeidsoppdraget
- bruke verne- og sikkerhetsutstyr og vurdere konsekvensene av feilbruk
- arbeide i tråd med ergonomiske prinsipper og reflektere over konsekvenser av støy, vibrasjoner og støveksposering
- arbeide etter regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforholdet i faget, gjøre rede for pliktene og rettighetene til arbeidsgiveren og arbeidstakeren og reflektere over krav og forventinger som stilles til et likeverdig og inkluderende yrkesfellesskap
- utføre grunnleggende førstehjelp

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget.

Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før fagprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i faget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i Vg3 veidrifts- og veivedlikeholds-faget skal avsluttes med en fagprøve. Alle skal opp til fagprøven, som skal gjennomføres over minst tre virkedager.